

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان شیراز
ششمین دوره مسابقات گروهی رشد
سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

نقش طلاب در پیشگیری از آسیب‌های فضای مجازی

استاد مربوطه:
سرکار خانم رضوی

پژوهشگران:
لیلا رفیعی، نادیا پرتو حقیقی
نجمه السادات موسوی نسب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خواهران
مدرسه علمیه الزهرا (سلام الله علیها) شهرستان شیراز
ششمین دوره مسابقات گروهی رشد
سطح دو (کارشناسی)

عنوان:

نقش طلاب در پیشگیری از آسیب‌های فضای مجازی

استاد مربوطه:
سرکار خانم رضوی

پژوهشگران:
لیلا رفیعی، نادیا پرتو حقیقی
نجمه السادات موسوی نسب

چکیده

فضای مجازی امروزه، بیانگر واقعیت‌هایی در قالب مجازی نیست بلکه، ایجادِ مجازی واقعی است. این فضا به عنوان زیستگاه دوم زندگی انسان امروزی یک محیط ترکیبی، پیچیده و در هم تنیده از فناوری‌های نوین و ارتباطات انسانی است که فرصت‌ها و تهدیداتی را فراروی جوامع بشری می‌نهد و هنر بهره‌گیری از این فرصت‌ها، ضمن مقابله اصولی با تهدیدات متصور آن، می‌تواند نظام اسلامی را در تراز قدرت‌های نرم و سایبری جهان قرار دهد. نامِ فضای مجازی را می‌توان برای توصیف تمامی و انواع منابع و اطلاعاتی موجود در شبکه‌های رایانه‌ای به کار برد. چون واقعیتِ فضای مجازی، واقعیتی است که هر چند وجود فیزیکی نداشته و توسط نرم افزار تولید می‌شود اما از منابع اصیل در اطلاع رسانی بشر امروزی است. این فضا علاوه بر کاربردهای مثبت که شامل سرگرمی و بهداشت و درمان و تبلیغ در این فضا و ... است، اثرات منفی هم که شامل آسیب‌های روحی، روانی، جسمی، مالی، اجتماعی و فرهنگی است را نیز در بر می‌گیرد. از این جهت وظیفه‌ی متولیان فرهنگی کشور به ویژه طلاب و روحانیون، آگاه کردن مردم و پیشگیری‌هایی است که از طرف دشمن متوجه مردم و به ویژه جوانان جامعه می‌شود. که از جمله مهمترین اقدامات و راهکارهای مبارزه طلاب در مقابله با فساد مجازی را می‌توان تأثیف کتاب‌های مفید، نظرارت عمومی، داشتن مهارت کلامی و رفتاری جهت ارتباط بهتر با نسل جوان، آشنایی با ابزارها و امکانات فضای مجازی، هوشیاری و دغدغه مندی و ... نام برد.

کلید واژه‌ها: فضای مجازی، کاربر، آسیب، اجتماعی، شبکه، اسلام، طلبه.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
۱.....	مقدمه
بخش اول: کلیات	
۴.....	۱-۱- بیان مسئله
۶.....	۲-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق
۷.....	۳-۱- اهداف تحقیق
۸.....	۴-۱- پیشینه تحقیق
۱۵.....	۷-۱- فرضیه تحقیق
۱۵.....	۸-۱- پیش فرض های تحقیق
۱۶.....	۹-۱- روش تحقیق

بخش دوم: مفهوم شناسی فضای مجازی و کاربرد های آن

۱۸.....	فصل اول: مفهوم شناسی فضای مجازی
۲۰.....	فصل دوم: کاربرد های فضای مجازی
۲۰.....	۱-۲-۱- چند کاربرد فضای مجازی
۲۰.....	۱-۱-۲-۲- سرگرمی
۲۱.....	۲-۱-۲-۲- بهداشت و درمان

بخش سوم: آسیب های استفاده نامناسب از فضای مجازی

۲۳.....	فصل اول: آسیب های جسمی استفاده نامناسب از فضای مجازی
۲۳.....	۱-۱-۱- افزایش نوع خاصی از تومور های مغزی
۲۴.....	۱-۲-۱- کاهش حافظه و قدرت یادگیری
۲۵.....	۱-۳-۱- تغییراتی در الگوی خواب کاربر
۲۵.....	۱-۴- تاثیرات منفی، ویژه و خاص، استفاده نادرست از فضای مجازی بر جسم کودکان
۲۷.....	فصل دوم: آسیب های روحی و روانی استفاده نادرست از فضای مجازی

الوُسْطى هِيَ الْجَادَةُ.^۱ انحراف به چپ و انحراف به راست هر دو غلط است، مستقیم باشید تا به مقصد

بررسید، همیشه راه راست بخواهید: إِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ؛ خدایا به ما راه راست را نشان بده.^۲»

۱-نهج البلاغه، خطبه .۱۶

۲-مرتضی مطهری، اسلام و مقتضیات زمان، ج ۱، چاپ اول، تهران، صدرا، ۱۳۷۰، ص ۸۰ و ۸۱؛ عبد الرحیم موگھی، تبلیغ و مبلغ در آثار شهید مطهری، ص ۳۳۵

نتیجه گیری

ارتباط از طریق فضای مجازی در سال های اخیر جایگاه قابل توجهی در بین نسل جوان جامعه ما پیدا کرده است. شبکه های اجتماعی در ابعاد مختلف افراد(فردی و اجتماعی) تاثر گذارند. در شکل دهی به هویت نقش دارند و حتی روی ابعاد اقتصادی و اجتماعی و سیاسی جوامع هم تاثیر گذارند. امروزه با توجه با به نقشی که تا کنون در ابعاد مختلف زندگی داشته اند، نمی توان آن ها را نادیده گرفت. در حال حاضر اینترنت ابزاری مناسب برای توسعه افکار و اندیشه های بشری محسوب می شود، به شرط آنکه در راه صحیح استفاده شود. افراد باید برای ورود به جوانان و خانواده ها نسبت به تهدیدات فضای مجازی در درجه ی نخست اولویت دارد. پیشگیری از آسیب های اجتماعی و توجه والدین به رفتار فرزندان بسیار مهم می باشد و برای جلوگیری از هم پاشیدگی خانواده ها، والدین باید تا حدودی به فناوری های روز دنیا مسلط باشند و آگاه باشند که تغییر در رفتار فرزندان به معنای ایجاد تغییر در طرز فکر آن هاست و هنگامی که بنیان فکری و شخصیت آن ها به صورت ناصحیح شکل گیرد، راه نفوذ شیادان به حریم خصوصی افراد و محیط امن خانواده باز می شود. لذا، چنانچه خانواده ها نسبت به شیوه های جدید ارتباط فرزندان خود آگاهی و شناخت کافی و لازم را داشته باشند، از انجام بسیاری از جرایم و ارتباطات پنهانی آنان جلوگیری به عمل می آید. از همین روست که رهبر فرزانه انقلاب می فرمایند: مسئولان وظایف متعدد و مهمی دارند، از جمله افزایش آگاهی های عمومی، تقویت آموزش و پرورش و جدی تر پرداختن به فعالیت های مرکز ملی فضای مجازی، در این صورت می توان از فضای مجازی به عنوان یک فرصت بهره گرفت، بی آنکه تهدیدهای آن برایمان دردرساز شود.

فهرست منابع

۱. آراسته‌خو محمد، نقد و نگرش بر فرهنگ اصطلاحات علمی و اجتماعی، چاپ اول، تهران؛ چاپخش، ۱۳۸۰.
۲. آرام احمد، ترجمه‌الحیاء، ج ۲، چاپ چهارم، تهران؛ چاپخانه دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۰.
۳. ابن بابویه، محمد ابن علی ثواب الاعمال و عقاب الاعمال، صادق حسن زاده، چاپ اول، تهران؛ ارمغان طوبی، ۱۳۸۲.
۴. انوری، حسن، فرهنگ بزرگ سخن، ج ۱، تهران؛ سخن، ۱۳۸۱.
۵. بیرو، آلن؛ فرهنگ علوم اجتماعی، باقر ساروخانی، تهران؛ کیهان، چاپ چهارم، ۱۳۸۰.
۶. بهجت، محمد علی، جوان و تلفن همراه، چاپ سوم، قم؛ جلال الدین، ۱۳۹۰.
۷. حسینی دشتی، مصطفی، معارف و معاریف، تهران؛ سپید موی اندیشه، ۱۳۹۲.
۸. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه‌ی دهخدا، ج ۱۳، تهران؛ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷.
۹. دیلمی، حسن بن محمد، ارشاد القلوب، هدایت الله مسترحمی، ج ۱، چاپ سوم، تهران؛ مصطفوی، ۱۳۴۹. ق
۱۰. سهراب پور، همت، جوانان در طوفان غرائز، ج ۹، قم؛ مؤسسه بوستان کتاب، چاپ ۷، ۱۳۹۱.

۱۱. صادقی، عبد المجید، **اصول مخاطب شناسی تبلیغی**، چاپ دوم، قم؛ انتشارات زمزم هدایت، ۱۳۸۴.
۱۲. عباسی ولدی، محسن، **بشقاب های سفره پشت بام**، چاپ اول، قم، انتشارات جامعه الزهرا، ۱۳۹۲.
۱۳. عرفانی فر، داوود، آنچه مبلغان باید بدانند، بی جا؛ انتشارات هنارس، چاپ اول، ۱۳۸۵.
۱۴. عمید، حسن، **فرهنگ عمید**، تهران؛ امیرکبیر، ۱۳۸۲.
۱۵. قریشی، علی اکبر، **قاموس القرآن**، ج ۳-۴، چاپ یازدهم، تهران؛ دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶.
۱۶. محمد باقر مجلسی، **ایمان و کفر**، عزیز الله عطاردی قوچانی، ج ۲، چاپ اول، تهران؛ انتشارات عطارد، ۱۳۷۸.
۱۷. معین محمد، **فرهنگ فارسی معین**، ج ۱، تهران؛ دبیر، ۱۳۸۱.
۱۸. معلوم، لویس، **المجاد**، محمد بندر ریگی، ج ۱، چاپ چهارم، تهران؛ انتشارات ایران، ۱۳۸۲.
۱۹. مطهری، مرتضی، **اسلام و مقتضیات زمان**، ج ۱، چاپ اول، تهران؛ صدرا، ۱۳۷۰.
۲۰. _____، پیرامون انقلاب اسلامی، چاپ اول، قم؛ صدرا، ۱۳۸۶.
۲۱. _____، **تبلیغ و مبلغ در آثار شهید مطهری**، عبد الرحیم موگهی، چاپ دوم، قم؛ انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۱.
۲۲. _____، **ده گفتار**، چاپ پنجم، بی جا؛ صدر، ۱۳۶۸.
۲۳. _____، **علل گرایش به مادیگری**، چاپ سیزدهم، قم؛ صدرا، ۱۳۷۲.
۲۴. _____، **نظام حقوق زن در اسلام**، چاپ بیست و نه، قم؛ حکمت، ۱۳۵۷.
۲۵. معین، محمد، **فرهنگ فارسی**، ج ۱، تهران؛ دبیر، ۱۳۸۱.

۲۶. موگهی، عبد الرحیم، تبلیغ و مبلغ در آثار شهید مطهری، چاپ دوم ، قم؛ انتشارات دفتر

تبلیغات اسلامی، ۱۳۸۱.

۲۷. وینر، نوربرت، استفاده انسانی از انسان‌ها، سیبرنوتیک و جامعه، مهرداد ارجمند، تهران؛

شرکت سهامی، ۱۳۷۲.

۲۸. هنسون جریس و اومنارولا، تکنولوژی‌های جدید ارتباطی در کشورهای در حال

توسعه، مترجم: داود حیدری، تهران؛ مرکز مطالعات و تحقیقات رسانه‌ها، ۱۳۷۳.

مقالات

۱. آسیب‌شناسی فضای مجازی و خانواده، مؤلف: حمید جعفریان یسار، لیلا حسن زاده،

ناهید خدایاری، تهران، ۱۳۹۵.

۲. مقاله آسیب‌های فضای مجازی، یوسف مولوی، افشین موحد امیرلو، هابیل عباسی.

۳. آسیب‌شناسی فضای مجازی و کاربر فضای مجازی، اعظم بهاری، مجتبی باعذر نیا.

۴. ترجمه مقاله چند کاربرد واقعیت مجازی، ندا لهردی، مجله دنیای اقتصاد.

پایان نامه‌ها

۱. رحیمی محمد، عوامل اجتماعی موثر بر شکاف نسلی، تهران، پایان نامه ارشد جامعه

شناسی دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۹۰.

سایت:

۱. www.iranmobilenews.ir

۲. www.iran-newspaper.com

۳. Mashable.com